

Marti Martorell

Fa tot just dos anys que es va estrenar *The Cider House Rules* (*Les normes de la casa de la sidra*) del director Lasse Hallström. Aquesta i *What's Eating Gilbert Grape* (*¿A quién ama Gilbert Grape?*, 1994) són segurament fins aleshores les dues millors pel·lícules de Lasse Hallström, un director que va començar a ser conegut mundialment arran de l'estrena de *Mit Liv som Hund* (*Mi vida como perro*), l'any 1985. Sis anys més tard, Hallström comença a rodar pel·lícules a Hollywood. Un canvi d'indústria cinematogràfica que no va suposar, ni obstant això, una renúncia en el supòsit principal de seva la filmografia: l'assumpció de la pròpia identitat, malgrat que s'hagi de viure un procés dolorós i és precisament amb *What's Eating Gilbert Grape* i amb *The Cider House Rules* que Lasse Hallström palesa millor aquest procés d'assumpció. Aquestes dues pel·lícules comparteixen temàtica, uns finals gairebé exactes i una simbologia molt concreta.

Dos protagonistes que hauran de fer un canvi per no sentir-se ells mateixos simplement uns engranatges d'una màquina sense cap tipus de voluntat.

What's Eating Gilbert Grape està basada en la novel·la homònima de Peter Hedges i conta la història de Gilbert Grape (Johnny Depp), un

jove d'un petit poble perdut enmig del desert dels Estats Units, que com a única «novetat» és l'arribada cada estiu d'un grup nombrós de caravanes, normalment de gent gran. Son pare va desaparèixer i sa mare viu reclosa i completament apàtica perquè pesa més de dos-cents quilos. S'ha de fer càrrec de les seves germanes i, especialment, del seu germà Arnie (Leonardo DiCaprio), retardat mental. S'entén amb la dona del banquer, més per defugir la realitat que no pas per amor.

Però les coses un canvien: un matrimoni major que forma part d'aquest grup de caravanes no arriba tot sol, perquè vénen amb la seva neta Becky (Juliette Lewis), una al·lota de la qual Gilbert s'enamorarà i que provocarà que es plantegi tota la seva vida i les circumstàncies que en formen part, fins al punt que ben poc li falta per deixar-ho córrer tot i partir amb Becky.

Dos fets ocorren que encara compliquen més la decisió de Gilbert: sa mare, després de molts d'anys de no sortir de ca seva, ha d'anar a la policia per treure Arnie de la presó per haver provocat un incident al carrer i, finalment, la mort de sa mare després d'aquesta sortida. Gilbert ha vist en molt poc temps que sa mare realment encara defensava, deixant de banda l'apatia que tant la caracteritzava, els seus fills i que, sense dir-li-ho, li encarregava que ell se'n fes càrrec després de morir.

La situació

canvia, doncs, i la decisió entre partir amb Becky i deixar els seus germans enrere o romandre al poble i assumir el paper de cap de família encara es fa més dolorosa. Finalment Gilbert pren la decisió de no anar-se'n i esperar tan sol que el proper estiu Becky torni a comparèixer amb els seus avis.

Sembla que Gilbert es resigna a viure d'aquesta manera, però hi ha un fet simbòlic que dona tota una altra visió d'aquesta decisió: la crema de la casa on vivien amb sa mare. Aquest fet de cremar la casa suposa la ruptura amb un passat en què ell no era més que un autòmat que no tenia voluntat; però ara que és ell la persona que decideix no anar-se'n del poble i fer de cap de família, entén quin és el paper que li toca fer. La situació no canvia, però la forma d'afrontar-ho és totalment diferent: ara ell és la persona que duu endavant la casa realment, sense que sa mare sigui la que dona ordres que no es poden discutir.

Sis anys més tard es va estrenar *The Cider House Rules*, una altra pel·lícula també basada en una novel·la, deguda a John Irving, un autor que ja té adaptades tres novel·les més al cinema.¹

Una història que s'acosta molt a les històries i rondalles de viatge iniciàtic, entès com l'itinerari —físic i, sobretot, interior— que ha de recórrer el protagonista per tal que trobi el lloc al qual pertany, amb un seguit de proves que suposaran dolor i haver de tenir molta de força moral.

La pel·lícula passa l'any 1943 a la costa Est dels Estats Units i el protagonista és Homer Wells (Tobey Maguire), un jove de vint-i-quatre anys que viu a un orfenat que té com a cap el metge Wilbur Larch (Michael Caine).

Homer va ser adoptat dues vegades sense cap èxit i Wilbur Larch en va establir una relació diferent respecte dels altres orfes: hi va veure un aprenent perfecte de metge que el podia ajudar durant els parts de les mares que hi anaven d'amagat a tenir el fill per deixar-lo a l'orfenat. Per això, el metge mateix l'ensenya allà i arriba a falsificar un títol de metge perquè més endavant Homer pugui exercir-hi de metge titular sense haver anat mai a cap facultat de Medicina. Però a més, d'amagat

de les autoritats, Wilbur practica avortaments, una acció a la qual es nega de totes totes Homer. Als raonaments de Wilbur a favor, Homer hi oposa que ell és simplement es viu perquè sa mare va decidir no que no avortaria.

Un dia arriba una parella jove a l'orfenat, precisament perquè ella vol avortar. A l'hora de tornar a casa, Homer decideix anar-se'n amb ells, determinació que no rebirà el vistsiplau de Wilbur. Amb el cor estret, doncs, Homer parteix amb Candy (Charlize Theron) i Wally (Paul Rudd). S'hi instal·la a casa de Wally

treballen a la plantació, Arthur Rose (Delroy Lindo), ha violat la seva pròpia filla Rose Rose (Erykah Badu).

El retorn de Wally provoca que la relació amorosa entre Homer i Candy no pugui anar endavant, perquè ella decideix fer costat i continuar amb Wally, en part provocat pel dolor i en part pel sentiment de culpabilitat d'haver-la enganyat. Res, doncs, no hi pot fer Homer.

Respecte de la violació, acte que també ha suposat que Rose Rose estigui embarassada, fa veure a Homer d'una manera completament diferent

la fuga de sa filla. Penedit del que li va fer, no vol que ella hagi d'anar a la presó.

Homer sap que Wilbur Larch ha mort accidentalment a l'orfenat i és aleshores que sap quin és el seu lloc: substituir la figura de Wilbur i continuar-ne la tasca. No exercirà tan sols de metge de l'orfenat, sinó que, sobretot, farà de pare dels infants que hi romanen. És ben significatiu, doncs, que la pel·lícula acabi amb una escena en què es veu que Homer, diu la mateixa frase que el doctor Larch repetia cada vespre: «bona nit, prin-

i ajuda els temporers negres, que recullen pomes a la plantació de la família, i hi viu en la casa de la sidra, presidida per un full on hi ha escrites unes normes que ningú mai no ha llegit.

Wally, pilot militar, és cridat a files per anar a lluitar al front asiàtic. En aquest període d'absència de Wally, Candy i Homer s'enamoren. Com a la pel·lícula protagonitzada per Johnny Depp hi ha dos fets cabdals que fan que Homer pugui assumir la seva identitat: d'una banda, Wally ha estat ferit a Birmània i torna al poble invàlid i, de l'altra, el cap dels temporers que

la qüestió de l'avortament. Aquest nou plantejament provoca que Homer faci perdre el fill que Rose Rose espera de son pare.

Encara Homer haurà de superar una altra prova: callar quan per ventura això seria el primer que faria. Abans d'anar-se'n fora de son pare, Rose Rose, enrabada, l'ha malferit amb una navalla. Arthur Rose, en comptes de demanar ajuda, encara empitjora la ferida. Quan Homer se'n tem, Arthur Rose ja és a punt de morir i ja tan sols té temps de pregar-li que digui a la policia que Arthur s'ha suïcidat a causa del dolor que li ha causat

ceps de Maine, reis de Nova Anglaterra.»

Homer, com Gilbert, ha trobat el seu lloc i ja no se sent solament una part d'una maquinària en què no sabia ben bé què hi feia. Ara n'és una part activa i amb decisió. Com a *What's Eating Gilbert Grape*, hi ha un fet simbòlic que encara fa més palès aquest canvi. Homer crema aquell paperot vell on hi havia unes normes i que penjava de la paret de la casa de la sidra perquè no tenia sentit, ja que eren les normes escrites per uns altres que no tenien cap sentit per a les persones que hi vivien. ■